Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (siódma izba)

z dnia 14 czerwca 2017 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Wspólna organizacja rynków produktów rolnych — Rozporządzenie (UE) nr 1308/2013 — Artykuł 78 i część III załącznika VII — Decyzja 2010/791/UE — Definicje, oznaczenia i opisy handlowe — „Mleko” i „przetwory mleczne” — Nazwy stosowane do promocji i wprowadzania do obrotu żywności wyłącznie roślinnego pochodzenia

W sprawie C-422/16

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Landgericht Trier (sąd okręgowy w Trewirze, Niemcy) postanowieniem z dnia 28 lipca 2016 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 1 sierpnia 2016 r., w postępowaniu:

Verband Sozialer Wettbewerb e.V.

przeciwko

TofuTown.com GmbH.,

TRYBUNAŁ (siódma izba),

w składzie: A. Prechal, prezes izby, A. Rosas i E. Jarašiūnas (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: M. Campos Sánchez-Bordona,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu TofuTown.com GmbH przez M. Beugera, Rechtsanwalt,

— w imieniu rządu niemieckiego przez K. Stranz oraz T. Henzego, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu greckiego przez G. Kanellopoulosa oraz O. Tsirkinidou, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez P. Gentilego, avvocato dello Stato,

* Język postępowania: niemiecki.

— w imieniu Komisji Europejskiej przez A.X.P. Lewisa oraz D. Triantafyllou, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 78 ust. 2 oraz pkt 1 i 2 części III załącznika VII do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. 2013, L 347, s. 671).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między Verband Sozialer Wettbewerb eV (zwanym dalej „VSW”) a TofuTown.com GmbH (zwaną dalej „TofuTown” lub „spółką TofuTown”) w przedmiocie powództwa o zaprzestanie szkodliwych praktyk wniesionego przez VSW.

Ramy prawne

Prawo Unii

Rozporządzenie nr 1308/2013

3 Motywy 64 i 76 rozporządzenia nr 1308/2013 stanowią:

„(64) Stosowanie norm handlowych dla produktów rolnych może przyczynić się do poprawy warunków ekonomicznych w zakresie produkcji tych produktów, wprowadzania ich do obrotu oraz do poprawy ich jakości. Stosowanie tego rodzaju norm leży zatem w interesie producentów, przedsiębiorstw handlowych i konsumentów.

[…]

(76) W odniesieniu do pewnych sektorów i produktów definicje, oznaczenia i opisy handlowe są istotnymi elementami ustalania warunków konkurencji. Należy zatem ustanowić dla tych sektorów lub produktów definicje, oznaczenia i opisy handlowe, które mają być używane w Unii jedynie przy wprowadzaniu do obrotu produktów spełniających odpowiednie wymogi”.

4 Wspomniane rozporządzenie zawiera w części II, poświęconej rynkowi wewnętrznemu, tytuł II, dotyczący przepisów regulujących wprowadzanie do obrotu i organizacje producentów. Podsekcja 2 sekcji 1 rozdziału I tego tytułu jest zatytułowana „Normy handlowe dla poszczególnych sektorów lub produktów” i zawiera art. 74–83.

5 Artykuł 78 rozporządzenia nr 1308/2013, zatytułowany „Definicje, oznaczenia i opisy handlowe dotyczące niektórych sektorów i produktów”, przewiduje:

„1. Oprócz, w stosownych przypadkach, mających zastosowanie norm handlowych stosuje się definicje, oznaczenia i opisy handlowe określone w załączniku VII do następujących sektorów lub produktów:

[…]

c) mleka i przetworów mlecznych przeznaczonych do spożycia przez ludzi;

[…]

2. Definicje, oznaczenia lub opisy handlowe określone w załączniku VII mogą być używane w Unii wyłącznie w celu wprowadzenia na rynek produktu spełniającego odpowiednie wymogi ustanowione w tym załączniku.

3. Komisja jest uprawniona do przyjmowania […] aktów delegowanych dotyczących zmian, odstępstw lub wyłączeń w odniesieniu do definicji i opisów handlowych przewidzianych w załączniku VII. Te akty delegowane są ściśle ograniczone do wykazanych potrzeb wynikających ze zmieniającego się popytu konsumpcyjnego, postępu technicznego lub potrzeby unowocześnienia produkcji.

[…]

5. Aby uwzględnić oczekiwania konsumentów i zmiany na rynku przetworów mlecznych, Komisja jest uprawniona do przyjmowania […] aktów delegowanych określających przetwory mleczne, w odniesieniu do których podaje się gatunek zwierzęcia, od którego dane mleko pochodzi, jeżeli nie jest to mleko krowie, oraz określających niezbędne przepisy".

6 Podsekcja 5 sekcji 1 rozdziału I, znajdująca się w tytule II części II rozporządzenia nr 1308/2013, jest zatytułowana „Przepisy wspólne". Artykuł 91 omawianego rozporządzenia, ujęty we wspomnianej podsekcji 5, stanowi szczegółowo:

„Komisja może przyjmować akty wykonawcze:

a) ustanawiające wykaz mleka i przetworów mlecznych, o których mowa w załączniku VII część III pkt 5 akapit drugi […], na podstawie orientacyjnych wykazów produktów, które państwa członkowskie uznają za odpowiadające na ich terytoriach t[emu] przepis[owi], i które to wykazy państwa członkowskie przesyłają do Komisji;

[…]".

7 Załącznik VII do tego rozporządzenia jest zatytułowany „Definicje, oznaczenia i opisy handlowe produktów, o których mowa w art. 78". W akapicie wstępnym załącznik ten precyzuje, że do celów niniejszego załącznika „opis handlowy" oznacza „nazwę, pod którą sprzedawany jest produkt spożywczy, w rozumieniu art. 17 rozporządzenia [Parlamentu Europejskiego i Rady] (UE) nr 1169/2011 [z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz.U. 2011, L 304, s. 18)]".

8 Część III załącznika VII została zatytułowana „Mleko i przetwory mleczne". Brzmi ona następująco:

„1. Pojęcie »mleko« oznacza wyłącznie zwykłą wydzielinę z wymion – bez żadnych dodatków ani nie poddaną ekstrakcji – otrzymywaną z co najmniej jednego doju.

Pojęcie »mleko« może jednak być stosowane:
a) do mleka przetworzonego bez zmiany składu lub do mleka, którego zawartość tłuszczu została znormalizowana […];

b) w połączeniu z wyrazem lub wyrazami oznaczającymi typ, klasę jakości, pochodzenie lub przeznaczenie takiego mleka lub opisującymi technologiczny proces jego przetworzenia lub zmianę składu, której zostało ono poddane, pod warunkiem że zmiana ta jest ograniczona do dodania lub usunięcia naturalnych składników mleka.

2. Do celów niniejszego załącznika pojęcie »przetwory mleczne« oznacza produkty uzyskiwane wyłącznie z mleka, przy założeniu że można dodać substancje konieczne do ich wytworzenia, o ile nie stosuje się ich do zastąpienia – w całości lub w części – jakichkolwiek naturalnych składników mleka.

Wyłącznie dla przetworów mlecznych zarezerwowane są:

a) następujące nazwy stosowane na wszystkich etapach wprowadzania do obrotu:
   i) serwatka;
   ii) śmietanka;
   iii) masło;
   iv) maślanka;

[…]

   viii) ser;
   ix) jogurt;

[…]

b) nazwy w rozumieniu […] art. 17 [rozporządzenia nr 1169/2011] faktycznie stosowane do przetworów mlecznych.

3. Termin »mleko« oraz nazwy stosowane do przetworów mlecznych mogą być stosowane również w połączeniu ze słowem lub słowami oznaczającymi przetwory złożone, których żadna część nie zastępuje ani nie ma w zamierzeniu zastępować żadnego składnika mleka i w których mleko lub produkt mleczny są częścią zasadniczą – zarówno w kategoriach ilości, jak i charakterystyki produktu.

4. W odniesieniu do mleka podaje się gatunek zwierzęcia, od którego dane mleko pochodzi, jeżeli nie jest to mleko krowie.

5. Nazwy, o których mowa w pkt 1, 2 i 3, nie mogą być stosowane do produktów innych niż te, o których mowa w tych punktach.

Przepis ten nie ma jednak zastosowania do nazw produktów, których dokładny charakter jest oczywisty ze względu na tradycyjne stosowanie, lub kiedy nazwy te są wyraźnie stosowane w celu opisania charakterystycznej cechy produktu.

6. W odniesieniu do produktów innych niż opisane w pkt 1, 2 i 3 niniejszej części nie wolno używać żadnej etykiety, dokumentu handlowego, materiału reklamowego ani żadnej formy reklamy […], ani żadnej formy prezentacji, które wskazywałyby, implikowałyby lub sugerowałyby, że produkt ten jest produktem mleczarskim.

[…]”.

9 Przepisy części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013 powtarzają bez istotnych zmian przepisy figurujące uprzednio w załączniku XII do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (rozporządzenia o jednolitej wspólnej organizacji

rynku) (Dz.U. 2007, L 299, s. 1), które powtórzyło bez istotnych zmian przepisy rozporządzenia Komisji (EWG) nr 1898/87 z dnia 2 lipca 1987 r. w sprawie ochrony oznaczeń stosowanych w obrocie mlekiem i przetworami mlecznymi (Dz.U. 1987, L 182, s. 36).

Decyzja 2010/791/WE

10 Zgodnie z brzmieniem art. 1 decyzji Komisji 2010/791/UE z dnia 20 grudnia 2010 r. zawierającej wykaz produktów, o których mowa w pkt III.1 akapit drugi w załączniku XII do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. 2010, L 336, s. 55), decyzja ta wymienia w załączniku I produkty odpowiadające na terytorium Unii produktom określonym w tym przepisie.

11 Motyw 3 tej decyzji uściśla:

„Państwa członkowskie muszą przedstawiać Komisji orientacyjne wykazy produktów, które ich zdaniem spełniają, na ich terytorium, kryteria kwalifikowania się do powyższego wyjątku […]. Na tym wykazie należy umieścić nazwy odnośnych produktów zgodne z ich tradycyjnym stosowaniem w różnych językach Unii, w celu wprowadzenia tych nazw do użytku we wszystkich państwach członkowskich […]”.

12 Zgodnie z art. 230 ust. 1 akapit pierwszy i art. 230 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013 rozporządzenie to uchyliło rozporządzenie nr 1234/2007, a wszelkie odesłania do rozporządzenia nr 1234/2007 traktuje się jako odesłania do rozporządzenia nr 1308/2013. Decyzja 2010/791 zawiera odtąd wykaz produktów wymienionych w pkt 5 akapit drugi części III załącznika VII do tego ostatniego rozporządzenia.

Rozporządzenie nr 1169/2011

13 Artykuł 17 rozporządzenia nr 1169/2011, zatytułowany „Nazwa środka spożywczego”, w ust. 1 stanowi:

„Nazwą środka spożywczego jest jego nazwa przewidziana w przepisach. W przypadku braku takiej nazwy nazwą środka spożywczego jest jego nazwa zwyczajowa, a jeśli nazwa zwyczajowa nie istnieje lub nie jest stosowana, przedstawia się nazwę opisową tego środka spożywczego”.

Prawo niemieckie

14 Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji), w brzmieniu znajdującym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym, stanowi w § 3a:

„W sposób nieuczciwy działa ten, kto postępuje niezgodnie z przepisem ustawy, który również służy w interesie uczestników rynku jego uregulowaniu, [o ile] naruszenie może dotkliwie naruszyć interesy konsumentów, innych uczestników rynku lub podmiotów konkurujących”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

15 VSW jest niemieckim stowarzyszeniem, którego celem jest między innymi zwalczanie nieuczciwej konkurencji. TofuTown jest spółką prowadzącą działalność w sektorze produkcji i dystrybucji żywności wegetariańskie i wegańskiej. Pozwana między innymi zajmuje się promocją i dystrybucją wyrobów wyłącznie roślinnego pochodzenia pod nazwą „Soyatoo masło z Tofu”, „serek roślinny, „Veggie-Cheese”, „Cream” oraz pod innymi podobnymi nazwami.

16 VSW, oceniwszy, że promocja przez TofuTown własnych wyrobów wyłącznie roślinnego pochodzenia narusza reguły konkurencji, wniosła powództwo o zaprzestanie szkodliwych praktyk przeciwko tej spółce do Landgericht Trier (sądu okręgowego w Trewirze, Niemcy), powołując się na naruszenie § 3a ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji w związku z pkt 1 i 2 części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013 oraz art. 78 tego rozporządzenia.

17 Spółka TofuTown twierdzi natomiast, że stosowana przez nią reklama wyrobów roślinnych noszących sporne nazwy nie narusza tych przepisów prawa Unii, ponieważ z jednej strony sposób, w jaki konsumenci rozumieją te pojęcia, zmienił się w istotny sposób w ostatnich latach, a z drugiej strony nie posługuje się ona nazwami takimi jak „masło" lub „cream" w sposób wyizolowany, ale zawsze w połączeniu z innymi pojęciami odsyłającymi do roślinnego pochodzenia danego produktu, jak w przypadku „masła z tofu" lub „rice spray cream".

18 Sąd odsyłający odwołuje się w tym zakresie do wyroku z dnia 16 grudnia 1999 r., UDL (C-101/98, EU:C:1999:615), w którym Trybunał orzekł co do zasady, że posługiwanie się nazwą „ser" w stosunku do przetworu mlecznego, w składzie którego tłuszcz mleczny został zastąpiony przez tłuszcze pochodzenia roślinnego, nawet jeśli nazwa ta została uzupełniona dodatkowym opisem, jest sprzeczne z rozporządzeniem nr 1898/87. Niemniej jednak sąd ten wyraża wątpliwość co do właściwej wykładni art. 78 rozporządzenia nr 1308/2013 w związku pkt 1 i 2 części III załącznika VII do tego rozporządzenia, jaką należy przyjąć w celu rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu.

19 W tych okolicznościach Landgericht Trier (sąd okręgowy w Trewirze) postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytania prejudycjalne:

„1) Czy art. 78 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013 należy interpretować w ten sposób, że definicje, oznaczenia i opisy handlowe w rozumieniu załącznika VII nie muszą spełniać odpowiednich wymogów tego załącznika, w wypadku gdy odpowiednie definicje, oznaczenia i opisy handlowe są uzupełnione dodatkiem stanowiącym wyjaśnienie względnie opis (jak np. »masło z tofu« dla produktu czysto roślinnego)?

2) Czy pkt 1 części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013 należy rozumieć w ten sposób, że pojęcie »mleka« oznacza wyłącznie zwykłą wydzielinę z wymion – bez żadnych dodatków ani niepoddaną ekstrakcji – otrzymywaną z co najmniej jednego doju albo że pojęcie »mleka« może – w danym wypadku przy dodaniu pojęć wyjaśniających, takich jak »mleko sojowe« – być także wykorzystywane w odniesieniu do produktów roślinnych (wegańskich) przy ich wprowadzaniu do obrotu?

3) Czy pkt 2 części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013 w związku z art. 78 tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że wymienione szczegółowo w pkt 2 lit. a) oznaczenia, a w szczególności »serwatka«, »śmietana« [„Rahm« w języku niemieckim], »masło«, »maślanka«, »ser«, »jogurt« albo pojęcie »śmietanki« [»Sahne« w języku niemieckim] itd., są wyłącznie zastrzeżone dla przetworów mlecznych albo czy w zakres przedmiotowy pkt 2 części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013 mogą również wchodzić czysto wegetariańskie/wegańskie produkty, które zostały wytworzone bez mleka (pochodzenia zwierzęcego)?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

20 Zadając trzy przytoczone pytania, które należy rozważyć łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia. czy wykładni art. 78 ust. 2 i części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013 należy dokonywać w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by nazwa „mleko" oraz nazwy, które rozporządzenie to zastrzega dla przetworów mlecznych, były stosowane do oznaczania – dla celów

wprowadzania do obrotu lub reklamy – wyrobów wyłącznie roślinnego pochodzenia, nawet wówczas, gdy nazwy te są uzupełnione wyjaśnieniem lub opisem wskazującym na roślinne pochodzenie danego produktu.

21 Zgodnie z brzmieniem art. 78 ust. 2 tego rozporządzenia definicje, oznaczenia lub opisy handlowe określone w załączniku VII do tego rozporządzenia mogą być używane w Unii wyłącznie w celu wprowadzenia na rynek produktu spełniającego odpowiednie wymogi ustanowione w tym załączniku.

22 Część III owego załącznika VII odnosi się do mleka i przetworów mlecznych. Punkt 1 akapit pierwszy części III załącznika VII przewiduje, że nazwa „mleko" jest „wyłącznie zastrzeżon[a] dla zwykłej wydzieliny z wymion bez żadnych dodatków ani nie poddan[ej] ekstrakcji otrzymywan[ej] z co najmniej jednego doju". Punkt 1 akapit drugi lit. a) części III załącznika VII uszczegóławia jednak, że nazwa „mleko" może być stosowana do oznaczania „mleka przetworzonego bez zmiany składu lub do mleka, którego zawartość tłuszczu została znormalizowana", a lit. b) dodaje, że nazwa ta może być stosowana „w połączeniu z wyrazem lub wyrazami oznaczającymi typ, klasę jakości, pochodzenie lub przeznaczenie takiego mleka lub opisującymi technologiczny proces jego przetworzenia lub zmianę składu, której zostało ono poddane, pod warunkiem że zmiana ta jest ograniczona do dodania lub usunięcia naturalnych składników mleka".

23 Z brzmienia tego pkt 1 wynika zatem jasno, że co do zasady nazwa „mleko" nie może być zgodnie z prawem stosowana do oznaczania wyrobów wyłącznie roślinnego pochodzenia, skoro zgodnie z tym przepisem mleko jest produktem pochodzenia zwierzęcego, co wynika również z pkt 4 części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013, który przewiduje, że w odniesieniu do mleka podaje się gatunek zwierzęcia, od którego dane mleko pochodzi, jeżeli nie jest to mleko krowie, jak również z art. 78 ust. 5 tego rozporządzenia, który upoważnia Komisję do przyjmowania aktów delegowanych określających przetwory mleczne, w odniesieniu do których podaje się gatunek zwierzęcia, od którego dane mleko pochodzi, jeżeli nie jest to mleko krowie.

24 Z brzmienia tego przepisu wynika również, że wzmianki stanowiące wyjaśnienie lub opis, mające na celu wskazanie pochodzenia roślinnego danego produktu, takie jak „z soi" lub „z tofu" – sporne w postępowaniu głównym – nie wchodzą w zakres pojęć, które mogą być stosowane łącznie z nazwą „mleko" zgodnie z pkt 1 akapit drugi lit. b) części III załącznika VII, skoro zmiany składu mleka, które zgodnie z tym przepisem mogą zostać oznaczone dodatkowymi pojęciami, ograniczają się do dodania lub usunięcia naturalnych składników mleka, co nie zawiera w sobie całkowitego zastąpienia mleka produktem wyłącznie roślinnego pochodzenia.

25 Odnosząc się do przetworów mlecznych, pkt 2 akapit pierwszy części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013 stanowi, że „przetwory mleczne" oznaczają „produkty uzyskiwane wyłącznie z mleka, przez co należy rozumieć, że można do nich dodać substancje konieczne do ich wytwarzania, pod warunkiem że substancje te nie są używane do zastąpienia, w całości lub częściowo, jakichkolwiek naturalnych składników mleka". Punkt 2 akapit drugi lit. a) precyzuje ponadto, że „wyłącznie dla przetworów mlecznych" zastrzeżone są z jednej strony następujące nazwy stosowane na wszystkich etapach wprowadzania do obrotu: „serwatka", „śmietanka", „masło", „maślanka", „jogurt", a z drugiej strony w szczególności nazwy w rozumieniu art. 17 rozporządzenia nr 1169/2011 „faktycznie stosowane do przetworów mlecznych".

26 Z brzmienia owego pkt 2 wynika zatem, że „przetwory mleczne", pochodzące wyłącznie z mleka, winny zawierać jego składniki. Trybunał rozstrzygał już w tym względzie, że przetwory mleczne, w których jakikolwiek ze składników mleka został zastąpiony, nawet jeśli tylko częściowo, nie mogą być oznaczane jedną z nazw wymienionych w pkt 2 akapit drugi lit. a) części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013 (zob. podobnie wyrok z dnia 16 grudnia 1999 r., UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, pkt 20–22). Rozstrzygnięcie to co do zasady odnosi się a fortiori do produktów wyłącznie roślinnego pochodzenia, skoro produkty takie z definicji nie zawierają żadnego składnika mleka.

27 W konsekwencji nazwy wymienione w pkt 2 akapit drugi lit. a) części III załącznika VII do tego rozporządzenia, takie jak „serwatka", „śmietanka", „masło", „ser" i „jogurt", do których odwołuje się sąd odsyłający, nie mogą co do zasady być zgodnie z prawem stosowane do oznaczenia wyrobów wyłącznie roślinnego pochodzenia.

28 Identyczny zakaz wnika z pkt 2 akapit drugi lit. b) części III załącznika VII do tego rozporządzenia w odniesieniu do nazw w rozumieniu art. 17 rozporządzenia nr 1169/2011 faktycznie stosowanych do przetworów mlecznych. W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 17 ust. 1 tego rozporządzenia nazwą środka spożywczego jest jego nazwa przewidziana w przepisach lub – w przypadku braku takiej nazwy – jego nazwa zwyczajowa, a jeśli nazwa zwyczajowa nie istnieje lub nie jest stosowana, przedstawia się nazwę opisową.

29 Mimo że pojęcie „Sahne" w języku niemieckim – które sąd odsyłający odróżnił w swym wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym od pojęcia „Rahm", figurującego w pkt 2 akapit drugi lit. a) ppkt (ii) części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013 – podobnie jak pojęcie „chantilly" w języku francuskim nie figuruje w pkt 2 akapit drugi lit. a) ppkt (ii) części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013, to jednak pojęcie to oznacza śmietanę do ubijania.

30 Chodzi tu zatem o nazwę w rozumieniu art. 17 rozporządzenia nr 1169/2011, rzeczywiście stosowaną do przetworów mlecznych. W związku z tym nazwa ta co do zasady nie może być stosowana zgodnie z prawem do oznaczenia wyrobów wyłącznie roślinnego pochodzenia.

31 Rozważając – w kontekście oceny zgodności z prawem stosowania nazwy „mleko" lub nazw zastrzeżonych na mocy rozporządzenia nr 1308/2013 wyłącznie dla przetworów mlecznych do oznaczania wyrobów wyłącznie roślinnego pochodzenia – ewentualne znaczenie dodatkowych wzmianek stanowiących wyjaśnienie lub opis wskazujące na pochodzenie roślinne danego produktu, takie jak „z soi" lub „z tofu", do których odwołuje się sąd odsyłający, należy wskazać, że pkt 3 części III złącznika VII do tego rozporządzenia przewiduje, iż „[p]ojęcie »mleko« oraz nazwy stosowane do przetworów mlecznych mogą być stosowane również w połączeniu ze słowem lub słowami oznaczającymi przetwory złożone, których żadna część nie zastępuje ani nie ma w zamierzeniu zastępować żadnego składnika mleka i w których mleko lub produkt mleczny są częścią zasadniczą – zarówno w kategoriach ilości, jak i charakterystyki produktu".

32 Przesłanek tych nie spełniają jednak wyroby wyłącznie roślinnego pochodzenia, takie jak produkty, które nie zawierają ani mleka, ani przetworów mlecznych. Przytoczony pkt 3 nie może zatem posłużyć jako podstawa zgodnego z prawem stosowania nazwy „mleko" lub nazw wyłącznie zastrzeżonych dla przetworów mlecznych do oznaczania wyrobów wyłącznie roślinnego pochodzenia, uzupełnionych jedną lub wieloma wzmiankami stanowiącymi wyjaśnienie lub opis wskazujący na roślinne pochodzenie danego produktu.

33 Ponadto, o ile zgodnie z pkt 5 akapit pierwszy części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013 nazwy, o których mowa w pkt 1–3, nie mogą być stosowane do produktów innych niż te, o których mowa w tych punktach, o tyle pkt 5 akapit drugi przewiduje w szczególności, że akapit pierwszy „nie ma jednak zastosowania do nazw produktów, których dokładny charakter jest oczywisty ze względu na tradycyjne stosowanie, lub kiedy nazwy te są wyraźnie stosowane w celu opisania charakterystycznej cechy produktu".

34 Wykaz produktów, o którym mowa w ostatnim wspomnianym przepisie, który zgodnie z art. 121 akapit pierwszy lit. b) ppkt (i) rozporządzenia nr 1234/2007 stał się co do zasady art. 91 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia nr 1308/2013, został ustanowiony w załączniku I do decyzji 2010/791. Tym samym wyłącznie produkty wymienione w tym załączniku wchodzą w zakres wyjątku przewidzianego w akapicie drugim tego przepisu.

35 W niniejszym przypadku należy wskazać, że wykaz ten nie zawiera odniesienia do produktów z soi i tofu.

36 Ponadto, o ile wspomniany wykaz wymienia w języku francuskim produkt o nazwie „crème de riz", o tyle nie wymienia on w języku angielskim produkt o nazwie „rice cream spray", wskazanego przez sąd odsyłający jako produkt sporny w postępowaniu głównym, ani nawet produktu o nazwie „rice cream". W tym względzie należy podkreślić, że z motywu 3 decyzji 2010/791 wynika, że w wykazie, który decyzja ta ustanawia, figurują produkty, które zostały zidentyfikowane w państwach członkowskich jako odpowiadające na ich terytoriach kryteriom przewidzianym w pkt 5 akapit drugi części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013, oraz że nazwy tych produktów są umieszczone zgodnie z ich tradycyjnym zastosowaniem w różnych językach Unii. Tym samym fakt, że nazwa „crème de riz" w języku francuskim została uznana za odpowiadającą tym kryteriom, nie oznacza, że nazwa „rice cream" również im odpowiada.

37 Należy poza tym wskazać, że choć ze wspomnianego wykazu wynika, iż stosowanie dla oznaczenia produktu pojęcia „cream" wraz z pojęciem uzupełniającym jest dopuszczalne w pewnych warunkach, w szczególności do określania napojów alkoholowych lub zup, to jednak żaden z tych warunków nie wydaje się spełniony w odniesieniu do spornej w postępowaniu głównym nazwy takiej jak „rice cream spray". Podobnie, o ile pojęcie „creamed" wraz z oznaczeniem produktu pochodzenia roślinnego jest dopuszczalne o tyle dotyczy to tylko przypadków, gdy „pojęcie »creamed« określa charakterystyczną strukturę produktu".

38 Wynika stąd, że żaden z produktów wymienionych przez sąd odsyłający tytułem przykładu nie znajduje się we wspomnianym wykazie oraz że w konsekwencji żadna z nazw, które sąd ten cytuje, nie wchodzi w zakres przedmiotowy wyjątku przewidzianego w pkt 5 akapit drugi części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013, czego ocena w stosunku do każdego z produktów spornych w postępowaniu głównym należy do tego sądu.

39 Poza tym art. 78 ust. 3 rozporządzenia nr 1308/2013 przewiduje, że aby odpowiedzieć na ujawniające się potrzeby wynikające ze zmieniającego się popytu konsumpcyjnego, postępu technicznego lub potrzeby unowocześnienia produkcji, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych dotyczących zmian, odstępstw lub wyłączeń w odniesieniu do definicji i opisów handlowych przewidzianych w załączniku VII do tego rozporządzenia. Tego rodzaju akt, odnoszący się do definicji i opisów handlowych mleka i przetworów mlecznych, nie został jednak do dziś przyjęty przez Komisję.

40 Z ogółu powyższych rozważań wynika, że nazwa „mleko" oraz nazwy zastrzeżone wyłącznie dla przetworów mlecznych nie mogą być zgodnie z prawem stosowane dla oznaczenia wyrobu wyłącznie roślinnego pochodzenia, chyba że produkt ten nie figuruje w wykazie ustanowionym w załączniku I do decyzji 2010/791, przy czym dodatkowe wzmianki stanowiące wyjaśnienie lub opis, wskazujące na roślinne pochodzenie danego produktu, takie jak sporne w postępowaniu głównym, nie mają wpływu na ten zakaz (zob. podobnie wyrok z dnia 16 grudnia 1999 r., UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, pkt 25–28).

41 Z art. 78 ust. 2 w związku z pkt 6 akapit pierwszy części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013 wynika ponadto, że zakaz ten dotyczy zarówno wprowadzania do obrotu, jak i reklamy.

42 Wbrew temu, co twierdzi TofuTown, wykładnia przedstawiona w pkt 40 i 41 niniejszego wyroku znajduje potwierdzenie w celach tego rozporządzenia oraz nie narusza ani zasady proporcjonalności, ani zasady równego traktowania.

43 Jak zatem wynika z motywów 64 i 76 tego rozporządzenia, cele realizowane przez omawiane przepisy polegają w szczególności na poprawie warunków ekonomicznych w zakresie produkcji, wprowadzania ich do obrotu oraz poprawy ich jakości w interesie producentów, przedsiębiorstw handlowych i konsumentów oraz na ochronie konsumentów i konkurencji. Przepisy te – w zakresie, w jakim

przewidują one, że wyłącznie produkty spełniające przewidziane nimi wymogi mogą być oznaczone nazwą „mleko” oraz nazwami zastrzeżonymi wyłącznie dla przetworów mlecznych, i to nawet wówczas, gdy nazwy te są uzupełnione wyjaśnieniem lub opisem, takimi jak sporne w postępowaniu głównym – przyczyniają się do realizacji tych celów.

44 W przypadku braku takiego ograniczenia nazwy te nie pozwalałyby w szczególności na dalszą identyfikację w sposób pewny produktów o szczególnych cechach, wynikających z naturalnego składu mleka zwierzęcego, co byłoby sprzeczne z ochroną konsumentów ze względu na prawdopodobieństwo wprowadzenia ich w błąd. Byłoby to również sprzeczne z celem poprawy warunków ekonomicznych w zakresie produkcji tych wyrobów, wprowadzania ich do obrotu oraz poprawy jakości „mleka” i „przetworów mlecznych”.

45 Zasada proporcjonalności wymaga, by akty instytucji Unii były w stanie realizować uzasadnione cele, którym przepisy te mają służyć, i nie wykraczały poza to, co konieczne do ich realizacji, przy czym gdy istnieje możliwość wyboru spośród większej liczby odpowiednich rozwiązań, należy stosować te najmniej restrykcyjne, a wynikające z tego niedogodności nie mogą być nadmierne w stosunku do zamierzonych celów (zob. podobnie wyroki: z dnia 16 grudnia 1999 r., UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, pkt 30; z dnia 17 marca 2011 r., AJD Tuna, C-221/09, EU:C:2011:153, pkt 79 i przytoczone tam orzecznictwo).

46 Prawodawca Unii ma w dziedzinie wspólnej polityki rolnej znaczną swobodę uznania, odpowiadającą nałożonej nań w art. 40 i 43 TFUE odpowiedzialności politycznej, zatem wyłącznie oczywiście niewłaściwy charakter środka przyjętego w tej dziedzinie w stosunku do celu realizowanego przez właściwą instytucję może wpływać na zgodność takiego środka z prawem (zob. podobnie wyroki: z dnia 16 grudnia 1999 r., UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, pkt 31; z dnia 17 października 2013 r., Schaible, C-101/12, EU:C:2013:661, pkt 48).

47 W niniejszym przypadku, jak to zostało wskazane w pkt 43 niniejszego wyroku, przepisy, o których wykładnię zwrócił się sąd odsyłający, zmierzają do poprawy warunków ekonomicznych w zakresie produkcji i wprowadzania do obrotu danych produktów oraz do poprawy ich jakości w celu ochrony konsumentów i konkurencji.

48 Okoliczność, że w procesie wprowadzania do obrotu lub w reklamie stosowanie nazwy „mleko” i nazw zastrzeżonych wyłącznie dla przetworów mlecznych jest możliwe wyłącznie w odniesieniu do produktów, które są zgodne z wymogami przewidzianymi w części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013, gwarantuje w szczególności producentom tych wyrobów niezakłóconą konkurencję, a konsumentom tych produktów – że wyroby oznaczone tymi nazwami spełniają te same normy jakości, chroniąc ich przed prawdopodobieństwem popełnienia błędu co do składu produktów, które owi konsumenci zamierzają nabyć. Przepisy, których dotyczy wniosek w niniejszej sprawie, są zatem w stanie realizować te cele. Poza tym przepisy te nie wykraczają poza zakres konieczny do ich osiągnięcia, gdyż dodatkowe wzmianki stanowiące wyjaśnienie lub opis wspomnianych nazw w celu oznaczenia produktów, które nie spełniają przytoczonych wymogów, jak orzekł Trybunał, nie wyłączają z całkowitą pewnością prawdopodobieństwa wprowadzenia konsumentów w błąd. W konsekwencji przepisy, których dotyczy wniosek w niniejszej sprawie, nie naruszają zasady proporcjonalności (zob. podobnie wyrok z dnia 16 grudnia 1999 r., UDL, C-101/98, EU:C:1999:615, pkt 32–34).

49 Zasada niedyskryminacji wymaga, by porównywalne sytuacje nie były traktowane w sposób odmienny, a sytuacje odmienne nie były traktowane w sposób identyczny, chyba że jest to obiektywnie uzasadnione (wyroki: z dnia 6 grudnia 2005 r., ABNA i in., C-453/03, C-11/04, C-12/04 i C-194/04, EU:C:2005:741, pkt 63; a także z dnia 30 czerwca 2016 r., Lidl, C-134/15, EU:C:2016:498, pkt 46).

50 Okoliczność, iż w niniejszej sprawie producenci wegetariańskich lub wegańskich substytutów mięsa lub ryb nie podlegają zdaniem TofuTown ograniczeniom w stosowaniu opisów handlowych porównywalnym do ograniczeń obowiązujących wytwórców wegetariańskich lub wegańskich substytutów mleka lub przetworów mlecznych na podstawie części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013, nie może być traktowana jako sprzeczna z zasadą równego traktowania.

51 W istocie bowiem każdy sektor wspólnej organizacji rynków produktów rolnych ustanowiony tym rozporządzeniem odznacza się właściwymi sobie cechami szczególnymi. W konsekwencji porównanie mechanizmów technicznych stosowanych do regulowania różnych sektorów rynku nie może stanowić ważnej podstawy dla wykazania zarzutu dyskryminacji między różnymi produktami podlegającymi różnym przepisom (zob. podobnie wyroki: z dnia 28 października 1982 r., Lion i in., 292/81 i 293/81, EU:C:1982:375, pkt 24; a także z dnia 30 czerwca 2016 r., Lidl, C-134/15, EU:C:2016:498, pkt 49). Mleko i przetwory mleczne należą do sektora innego niż sektory różnych rodzajów mięs, czy sektora produktów rybołówstwa, które wchodzą w zakres innej wspólnej organizacji rynków.

52 W świetle całości powyższych rozważań na przedłożone pytania należy odpowiedzieć, że wykładni art. 78 ust. 2 i części III załącznika VII do rozporządzenia nr 1308/2013 należy dokonywać w taki sposób, że przepisy te stoją na przeszkodzie temu, by nazwa „mleko" oraz nazwy, które rozporządzenie to zastrzega wyłącznie dla przetworów mlecznych, były stosowane do oznaczania – dla celów wprowadzania do obrotu lub reklamy – wyrobów wyłącznie roślinnego pochodzenia, nawet wówczas, gdy nazwy te są uzupełnione wyjaśnieniem lub opisem wskazującym na roślinne pochodzenie danego produktu, chyba że produkt ten jest wymieniony w załączniku I do decyzji 2010/791.

W przedmiocie kosztów

53 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (siódma izba) orzeka, co następuje:

Wykładni art. 78 ust. 2 i części III załącznika VII do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 należy dokonywać w taki sposób, że przepisy te stoją na przeszkodzie temu, by nazwa „mleko" oraz nazwy, które rozporządzenie to zastrzega wyłącznie dla przetworów mlecznych, były stosowane – dla celów wprowadzania do obrotu lub reklamy – do oznaczania wyrobów wyłącznie roślinnego pochodzenia, nawet wówczas, gdy nazwy te są uzupełnione wyjaśnieniem lub opisem wskazującym na roślinne pochodzenie danego produktu, chyba że produkt ten jest wymieniony w załączniku I do decyzji Komisji 2010/791/UE z dnia 20 grudnia 2010 r. zawierającej wykaz produktów, o których mowa w pkt III.1 akapit drugi załącznika XII do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007.

Podpisy